

Név:	
Osztály/Évfolyam:	

Egységesített, kompetenciaközpontú írásbeli
érettségi vizsga / érettségi és diplomavizsga

2018. szeptember 17.

Magyar

Útmutató a feladatok megoldásához

Tisztelt Vizsgázó!

Az írásbeli vizsgán három témacsomagot talál két-két feladattal. Válasszon ki egyet a három csomagból, és dolgozza ki a témához kapcsolódó két feladatot.

Témacsomagok	Feladatok
1. Irodalom – művészet – kultúra	Dragomán György: Madarak értelmezés (405–495 szó) 1 melléklet (novella)
	Kell-e még az irodalom a diákságnak? olvasói levél (315–385 szó) 1 melléklet (interjú)
2. Környezet	A Greenpeace stratégiái kommentár (360–440 szó) 1 melléklet (cikk)
	Környezetvédelem Sopron környékén elemzés (360–440 szó) 3 melléklet (1 cikk, 2 diagram)
3. Pénz	Pénz vagy karrier? értekező fogalmazás (405–495 szó) 1 melléklet (cikk)
	Pénzügyi ismeretek oktatása nyílt levél (315–385 szó) 1 melléklet (interjú)

A két feladat megoldásához összesen 300 perc áll rendelkezésére.

A két feladatot egymástól függetlenül lehet elvégezni.

Olyan kék vagy fekete tollat használjon, amit nem lehet kiradírozni!

Csak az önnek kiosztott lapokat használja! Az értékelésbe minden beleszámít, amit a lapra írt és nem húzott át. Ha valamit csak jegyzetel, húzza át!

Írja rá a nevét mindegyik lapra! Számozza meg a lapokat folytatólágon! Írja fel a választott téma számát! Írja fel az adott feladat címét!

Ha számítógépen dolgozik, a szöveg írása előtt készítse el egy fejléctet, melyben az ön neve és az oldalszám szerepel.

Segédeszközként használhat nyomtatott, illetve amennyiben számítógépen dolgozik, elektronikus szótárt. Semmilyen (nyomtatott, illetve interneten található) enciklopédia vagy elektronikus információforrás használata nem megengedett.

A feladatokat tartalmazó füzetet és az ön által használt összes lapot le kell adnia.

Munkáját a következő kritériumok alapján fogják értékelni:

- tartalom
- szövegszerkezet
- stílus és kifejezőmód
- normatív nyelvhelyesség

Sok sikert!

1. téma: Irodalom – művészet – kultúra

1. feladat

Dragomán György: *Madarak*

Írjon egy értelmezést!

Olvassa el Dragomán György 2016-ban megjelent *Madarak* című novelláját (1. melléklet)!

Írja meg az **értelmezését** a következő feladatok figyelembevételével:

- **Ismertesse** a novella alapgondolatát!
- **Jellemezze** a lány és a fiú viselkedését!
- **Elemezze** a novellát műfaji szempontból és a mondatszerkesztés szempontjából!
- **Fejtse ki**, mi a mű üzenete az olvasónak!

Írjon 405–495 szó terjedelemben! Jelölje egyértelműen a bekezdéseket!

1. feladat/ 1. melléklet

Dragomán György: *Madarak* (2016)

A sziget fele mennék, vagyis a híd fele, ami a szigetre vezet, igazából nem beszéltek meg, hogy merre, csak elindultak, azt se beszéltek meg, hogy együtt fognak elindulni, egyszerűen úgy alakult.

Mennek egymás mellett, Eszter a bátyjáról mesél, aki három évvel idősebb náluk, idén fog érettségizni, ötvös akar lenni, folyton ékszereket rajzol, brossokat, gyűrűket meg nyakláncokat tervez, állatosakat, rókásakat meg szarvasosokat meg mindenfélét, épp csak fecskészet nem, azért, mert direkt szemét vele, mert tudja, hogy őneki a fecske a kedvenc állata, vagyis a kedvenc madara, és direkt cukkolni akarja, az egész ház tele van a bátyja rajzaival, annyira készül a felvételire.

Attila csak bólogat, nem is mer a lányra nézni, egészen mostanáig azon gondolkozott, hogy meg kéne fogni Eszter kezét, ott lógott az övé mellett, kétszer is majdnem összeért a kezük, ahogy lépkedtek, vagyis lehet, hogy nem, de mintha érezte volna a lány bőrének melegét átsuhanni a saját bőrén, amikor Eszter azt mondja, a fecske a kedvenc madara, akkor majdnem megszólal, majdnem kimondja, hogy persze, tudja, és eszébe jut Eszter sportmelltartója, hogy egyszer látta a blúzból kivillanni, és fecskék voltak rajta, és az is eszébe jut, hogy napokig azon gondolkozott, hogy vajon Eszter bugyiján is fecskék vannak-e, vagy van-e fecskés bugyija, közben valahogy szégyellte is magát, hogy milyen dolog ezen gondolkozni, de persze másra se tudott gondolni napokig.

Eszter egyszer csak elhallgat, Attila tudja, hogy most már neki is meg kéne szólalnia, mondani kéne valamit, akármit, mindjárt a hídhöz érnek, és ha nem szólal meg, akkor Eszter majd a vállára dobja a zsákot a futócuccal, amit egész mostanáig a másik kezében lóbált, és azt fogja mondani, hogy szia, akkor holnap, és sarkon fordul és hazamegy, és holnap már biztos nem együtt fognak hazaindulni edzés után, mert itt lesz Zsuzsa is, Eszter legjobb barátnője, aki ma szerencsére pont hiányzott, nem, most kell mondani valamit, mert különben csak állhat és nézheti Eszter hátát, ahogy a lófarokba fogott haja ide-oda söpör a dereka fölött a járás lendületétől, meg se fog tudni mozdulni, csak áll és nézi, hogy Eszter elmegy, és a sarkon befordul, és eltűnik a bokrok mögött, és végig arra fog gondolni, hogy nézzen vissza, hogy hátha visszanéz, és Eszter persze nem fog visszanézni, sose szokott, mondani kell valamit, meg kell szólalni, most azonnal, mondani kell valamit, akármit, fecskés bugyi, nem, nem azt, akármit, akármit.

Azt álmodtam, hogy madár vagyok, mondja hirtelen, Eszter ránéz, kicsit félrefordítja a fejét, mint aki nem jól hallotta, most már nem lehet megállni, most már folytatni kell, csak most jutott eszembe, egészen furcsa álom volt, sirály voltam benne, és itt fészkeltem a szigeten, mondja, elhallgat, egyszerre eszébe jut, hogy milyen volt egészen magasról látni a tavat és a szigetet, amikor megszólalt, még azt hitte, hogy csak valami kínos időhúzó hazugság lesz, amit mondani fog, félszeg dadogás, de nem, már tudja, hogy igaz, tényleg ezt álmodta, ott a torkában a vijjogás, emlékszik arra is, hogy milyen volt ráfeküdni a szélre, ott

a testében a mozdulat emléke, hirtelen szétveti a két karját, de úgy, hogy bele-
fájdul a lapockájába. Öreg voltam, mondja, de nem számított, mert minden más
volt, láttam a szelet, éreztem is és láttam is, és tudtam, hogy hogy kell forduljak, 45
hogy azt csinálja, amit én akarok, és amikor lenéztem, láttam a tóban a halakat,
tudtam, hogy kell bukfencezve oldalra fordulni a szélben, és majdnem zuhanva
repülni a vízfelszín fölött, elhallgat, maga elé rántja a két karját, szinte ott van az
álomban megint, ott a gerincében az érzés, ahogy kikapja a vízből a halat, és az
egész testének minden ereje kell hozzá, hogy megragadhassa, fáj, de nem számít, 50
ott a testében a mohóság, a tudat, hogy mindjárt enni fog.

Nem, ezt már nem fogja tudni elmondani, ezt már nem lehet elmondani, erről
már nem lehet beszélni, túl van a szavakon, túl a vijjogáson, Eszter arcát nézi, azt
gondolja, a lány ki fogja nevetni, aztán azt, hogy nem számít, kinyúl és megfogja
a lány kezét, hideg, sokkal hidegebb, mint amilyennek képzelte, a másik kezével 55
is megfogja, úgy tartja két kézzel, Eszter nézi, az arca egészen komoly, nyoma
sincs rajta mosolynak, de haragnak se, én is szoktam repülni álomban, mon-
dja, a hangja rekedt és egészen dallamos, Attila bólint, fél kézzel elengedi Eszter
kezét, végigsimít a vállán és a nyakán, a tarkójához ér, a lófarokból kiszabadult
tincsek az ujját borzolják, és tudja, hogy magához fogja húzni, és meg fogja 60
csókolni, és Eszter hagyni fogja, nem csak hagyja, hanem vissza is csókolja, és a
csókja sós lesz.

Forrás: <http://gyorgydragoman.com/?p=1504> [2018.03.27.]

INFORMÁCIÓK:

Dragomán György (Marosvásárhely, Románia, 1973): 1988-ban települt át Magyarországra.
Magyar író, műfordító.

Forrás: http://gyorgydragoman.com/?page_id=5 [2018.03.27.]

1. téma: Irodalom – művészet – kultúra

2. feladat

Kell-e még az irodalom a diákságnak?

Írjon egy olvasói levelet!

Szituáció: Az olvasás és irodalomtanítás korunk aktuális témája. A mellékelt interjú elolvasása után ön úgy érzi, diákként szeretné hozzáfűzni véleményét a témához.

Olvassa el a *Zalai Hírlap Online* weboldalon 2016. július 7-én megjelent *Betűfaló¹ fiatalok, avagy kell-e még az irodalom a diákságnak?* című interjút, amely Fűzfa Balázssal készült (1. melléklet)!

Írja meg az **olvasói levelet** a következő feladatok figyelembevételével:

- **Hozza összefüggésbe** a szöveg főbb gondolatait saját tapasztalataival!
- **Értelmezze** az interjúnak azokat a pontjait, amelyekhez hozzá kíván szólni!
- **Foglaljon állást** arról, mi az ön válasza a címben feltett kérdésre!

Írjon 315–385 szó terjedelemben! Jelölje egyértelműen a bekezdéseket!

Szómagyarázat:

¹ **betűfaló:** falja a betűket, sokat olvas

Betűfaló¹ fiatalok, avagy kell-e még az irodalom a diákságnak? – Interjú a mai magyar irodalomoktatás problémáiról, nehézségeiről

„Ez a gyerek állandóan csak a telefont nyomkodja! Nem csinál mást, csak belebújik a számítógépbe. Ezek nem is vesznek soha könyvet a kezükbe.”

Mikó-Baráth György

Hány ehhez hasonló, mondanivalójában ugyanezt kifejező mondat hagyta már el az utóbbi években szülő, nagyszülő vagy pedagógus száját a mai diáksággal kapcsolatban. Oktatásunkat számos vitás kérdés lengi körül, ezek közül az egyik a tanárok és a diákok közötti generációs szakadék áthidalásának problémája. Különösen kiélekedik ez a kérdés az irodalomoktatásban. Hiszen ma már az interneten minden s mindennek a „rövidített változata” is megtalálható. De mit tehet ebben a helyzetben egy magyartanár? Mi is az internet az oktatás számára, barát vagy ellenség? Egyáltalán olvasnak-e még a mai fiatalok?

A XXI. századi tanítási módszerek élharcosát, a Nyugat-magyarországi Egyetem docensét, kiadóvezetőt, a BÁR című társadalomtudományi folyóirat főszerkesztőjét és tankönyvíró, dr. habil Fűzfa Balázst kerestük fel témánk megvitatásának céljából.

MIKÓ-BARÁTH: A legkardinálisabb² kérdés, hogy szeretnek-e még

alapvetően olvasni a mai gyerekek? Szeretik-e a szépirodalmat?

FŰZFA: Lehet, hogy nem olvasnak annyi szépirodalmat, mint a pár évtizeddel ezelőtti fiatalok, de abban biztos vagyok, hogy sokkal nagyobb betűfalók. Ha figyelembe vesszük, hogy hány sms-t, e-mailt, chatszöveget, Facebook-bejegyzést írnak és olvasnak el egy nap, különösebb számadatok nélkül is igazolva láthatjuk ezt a kijelentést. Másrészt a szépirodalomolvasási szokások attól függenek, hogy mennyire tartja fontosnak egy társadalom a szépirodalmat. A mai magyar társadalom sajnos inkább más, elsősorban fogyasztási értékeket részesít előnyben. Harmadrészt ez természetes folyamat, hiszen megváltoztak a kultúraátadás és az önreprezentáció eszközei is. Ahogy mondani szokták, ami nincs fönt a neten, az nem is létezik. Egy pár éve végzett hallgatóm, ma már tanár kolléga ironikus versparafrázisából³ való ez a sor: „Hát net nélkül az ember hogy szeressen?”

Az internet nem boszorkány, nem ördög, nem félnünk kell

tőle, hanem használnunk kell. Az internet az emberi kapcsolat-teremtés autópályája. Igaz, nemrég még földutakon döcögtünk, de a megengedett sebességgel hadd száguldjunk, tessék nekünk megengedni – mondhatnák a jelen diákjai, a jövő felnőttei.

– Mi a véleménye, mik a legfőbb problémái a mai magyar irodalomoktatásnak?

– Az a legnagyobb probléma, hogy hiányzik belőle a játékos-ság, a kreativitás, az örömlvasásra való tanítás, az élményszerűség. Ehelyett alapvetően az ismeretátadásra – tegyük hozzá: nagyrészt felesleges ismeretek átadására – koncentrál. Már régen szakítanunk kellett volna az irodalomtörténet-központúsággal, hiszen ez meglehetősen unalmas és felesleges dolog a mai világban. Gondolkodásra, problémalátásra való tanításra volna szükség, hogy világossá váljék, aki jobban és pontosabban, értőbben olvas verset, az jobban érti a matekpéldát és a biológiafeladatot is, azaz összességében a körülötte lévő világot. Azaz végső soron könnyeb-

ben el tudja különíteni egymástól az igazságot és a hazugságot.

– A mai „internet alapú társadalmunkban” rengeteg inger éri a fiatalokat. Úgy gondolom, sokáig „divat” volt, – s talán még most is – az irodalom tantárgy népszerűségcsökkenésének legfőbb okozójaként az internetet megnevezni. Egyetért-e ezzel, s nem lehet, hogy inkább az irodalmat oktatók, és a tantervek „maradisága” okozta ezt a sajnálatos jelenséget?

– Az utóbbi mondattal értek egyet. Sajnos a döntéshozók nemcsak tétlenül nézik, hogy zúdul el mellettük⁴ a világ, hanem még akadályozni is megpróbálják ezt a „zúdulást” Azaz igyekeznek lassítani a természetes folyamatokat, amilyen most például a digitalizáció. A világ egyik fele mindig a haladás, a másik fele a „rég világ” – és persze a hatalom – értékeinek változtathatatlansága mellett áll. Viták helyett – és háborúk helyett – okos kompromisszumokra volna szükség. Nekünk mindvégig erre kell törekednünk. Erre szegődtünk⁵, ez a dolgunk a világban. Ma például meg kell próbálnunk azon fáradozni, hogy az okostelefon elfogadott kereső- és szövegalkotó eszköz legyen a magyarórán (mint ahogyan például az Iskolatévé beköltözött az iskolákba a hatvanas-hetvenes években). Ma ott van a világ minden gyerek tenyerében, mi pedig tiltjuk a használatát? Micsoda abszurditás ez? Ráadásul a szülők ellátták az iskolát a legkorszerűbb IKT-s

eszközökkel⁶, ezt észre kellene már venni! Tudom, hogy kevés tanár tudja ezeket a gépeket használni, tudom, hogy nincs minden iskolában jól működő wifi⁷, de a totális tiltás borzasztóan rossz, káros út. Ehelyett szupergyorsan fel kellene szerelni az iskolákat szélessávú internettel, hipersebességgel kellene felkészíteni a tanárokat az IKT-s eszközök használatára, s minden energiát az új tananyagok fejlesztésére kellene fordítani (eszement⁸, középkori tankönyvháborúk helyett). Erre kellene a pénzt költeni, nem pedig ódivatú és idejétmúlt eszmék szócsövének tekinteni az iskolát. Évtized óta mondom, hogy egy közepes tablet ma már olcsóbb, mint egy második osztályos diák tankönyvkészlete. Kell hozzá online tananyag és kész. A tankönyvpiacon nagyjából csak a gazdasági kényszer és a tankönyvlobbi érdekei tartják életben – no meg persze a mindenkori hatalom ideológiai céljai, ne legyünk álszentek, mondjuk ezt ki világosan. Az internet az olvasási készséget korántsem csökkenti, hanem igenis gerjeszti és fejleszti. Erről nem is érdemes vitatkozni.

– Tanár úr egyik tanulmányában olvastam példaként egy diák véleményét a Tüskevár el- vagy beleolvasása után, hogy „hiszen itt oldalakon keresztül susog a nádás”. Nem jött el ma már az az idő, hogy a sikerkönyveket felhasználjuk az oktatásban is?

– Azon kell dolgoznunk, hogy a nemzedékek kompromisszumot kössenek egymással. Pró-

báljuk meg rávenni a fiatalokat arra, hogy azt is szeressék, amit mi szeretünk egykor. Lehet, hogy ennek az lesz az ára, hogy mi is elolvassunk egy-egy kötetet a Harry Potterből meg a Trónok harcából, de szerintem ez egy értelmes kompromisszum lehetne, mindkét fél örömmel fordulhatna meg a másik világában.

– Mik azok a kortárs módszerek, amivel a fiatalok között is népszerűsíteni lehet az irodalmat?

– Jómagam az élményközpontú irodalomtanításban hiszek, azt vallom, hogy a mindenkori szövegben lévő érzésvilágot kell minél mélyebben kibontanunk. Akár úgy, hogy ellátogatunk a költő vagy író szülőföldjére, akár úgy, hogy dramatizáljuk és eljátsszuk az adott művet, akár úgy, hogy átírjuk azt különböző stílusokban stb. A módszerek száma végtelen, a cél a fontos: értelmes, gondolkodó és mélyen érző emberek kiművelése, akik örömmel olvasnak, akik tudják, hogy az „Ég a napmelegtől a kopár szík sarja” mondat nem időjárásjelentés, hanem egy verssor. Ezt pedig csak azok tudják, akik soha nem a válaszokat tanulják meg, hanem akik szeretnek és tudnak kérdezni. Szerintem ez a jövő irodalomtanításának – ha tetszik, a ma iskolájának – a tétje. ■

Szómagyarázat:

¹ **betűfaló:** falja a betűket, sokat olvas

² **kardinális:** alapvető, fontos, meghatározó

³ **versparafrázis:** egy vers átköltése, átírása

⁴ **elzúdul mellette:** elrohan, gyorsan elmegy mellette

⁵ **szegődik valamire:** vállalkozik valamire

⁶ **IKT-s eszközök:** az információs és kommunikációs technológia eszközei (pl. okostelefon, tablet)

⁷ **wifi:** WLAN

⁸ **eszement:** értelmetlen

2. téma: Környezet

1. feladat

A Greenpeace stratégiái

Írjon egy kommentárt!

Szituáció: Ön az interneten olvasta a mellékletben található szöveget. Erre reagálva ír egy kommentárt *A Greenpeace stratégiái* címmel egy ifjúsági lapba, mert úgy érzi, a fiatalokat különösen érinti a környezet témája.

Olvassa el a *greenpeace.blog.hu* oldalon 2014. január 2-án megjelent *Stratégiováltás a Greenpeace-nél* című cikket (1. melléklet)!

Írja meg a **kommentárt** a következő feladatok figyelembevételével:

- **Foglalja össze** a szöveg tartalmát!
- **Értelmezze**, milyen módszerekkel dolgozik a Greenpeace a céljai eléréséhez!
- **Fejtse ki** kritikus véleményét arról, mennyiben ért egyet a Greenpeace kockázatos akcióival!

Írjon 360–440 szó terjedelemben! Jelölje egyértelműen a bekezdéseket!

Stratégiaaváltás a Greenpeace-nél

Toma001

A legutóbbi Greenpeace-tüntetések egy stratégiai változás jeleit tükrözik.

Közel harminc Greenpeace-aktivista nézett szembe 15 év börtönbüntetéssel Oroszországban, miután egy sarkvidéki olajfúrótoronynál tüntettek. Társaik Svájcban egy Bajnokok Ligája-mérkőzésen okoztak kisebb késedelmet azzal, hogy a stadion tetejéről az orosz Gazprom olajtársaság ellen tiltakozó transzparenst engedtek le. Mások London központjában megmászták a Shard felhőkarcolót, Nyugat-Európa legmagasabb épületét, hogy a Shellnek az Északi-sarkvidéken, „a világ tetején” tervezett olajfúrásai ellen tiltakozzanak.

A vakmerő tüntetések sorozata révén a Greenpeace gyakran kerül az újságok címlapjára és a tévéc hírműsoraiba, ami jelzi a világ legnagyobb, független környezetvédelmi szervezetének megújult erejét.

„Nem kérdés, mi is változunk. Ha megnézzük, hogy miért is harcolunk – annak fényében, hogy a vezetőink tagadják a helyzet súlyosságát –, úgy gondoljuk, hogy a békés polgári engedetlenség felerősítése nemcsak indokolt erkölcsileg, de szükséges is” – mondta a Greenpeace nemzetközi igazgatója, Kumi Naidoo.

A következő változásokra lehet számítani a szervezetben: a források átirányítása Európából az olyan fejlődő gazdaságokba, mint Kína, India és Brazília. Előreláthatólag kevesebb lobbitevékenység¹ lesz, kevesebb párbeszéd a vállalatokkal, a hangsúly inkább a tömegek mozgósítására, az oktatásra és a közvetlen akciókra kerül át – a szervezet 2,8 millió tagjának segítségével.

A környezetvédelmi szervezet 1971-ben alakult, amikor önkéntesek és újságírók kis csapata csónakba szállt, és elindult a Csendes-óceánon, hogy az Egyesült Államok atomrobbantási kísérletei ellen tiltakozzon. A Greenpeace mindig is többféle munkamódszerrel dolgozott azért, hogy elérje céljait. A közvetlen akciók a kezdektől fogva központi szerepet játszottak, de ugyanúgy a kormányokkal, vállalatokkal (Coca-Cola, McDonald's stb.) való párbeszéd is.

A jövőben „nagyobb hangsúlyt szeretnénk fektetni az emberek mozgósítására és képzésükre a világban zajló dolgokról – mondta Naidoo. – Az energiáinkat inkább ezekre fogjuk összpontosítani az aktuális lobbitevékenységek és a klímátárgyalások helyett.”

Miért? Mert a válság nagysága már jól ismert, magyarázza Naidoo. „Itt az idő, hogy felhívjuk a társadalom figyelmét. A politikai vezetők és vállalatok jól tudják, mi a helyes, mit kellene tenniük, min kellene változtatniuk, a tárgyalásokon egyetértenek velünk, de aztán ugyanúgy folytatják a környezetromboló tevékenységüket, ahogy addig tették. Mikor értik meg végre? Mi késztetné őket változtatásra? Beszéljünk velük a végtelenségig, mondjuk el újra és újra, amit már ezerszer elmondtunk? Vagy inkább mozgósítsuk a társadalmat és így gyakoroljunk nyomást rájuk, hogy sürgősen cselekedjenek?” – kérdezi.

Az már világos, hogy ő melyik utat részesítené előnyben. De mi lesz az aktivistákkal a kockázatos akciók során? Az Arctic Sunrise² legénysége, 28 Greenpeace-aktivista és két szabadúszó újságíró került előzetes letartóztatásba kalózkodás és garázdaság vádjával a Gazprom egyik olajfúrótoronyánál tartott békés demonstráció miatt. Két hónapig tartották őket fogva, végül elnöki amnesztiával szabadultak.

Naidoo beismerte, hogy a szervezetet is meglepetésként érte a vádemelés, amelyet teljesen aránytalanoknak tartottak. A világnak szüksége van olyan emberekre, akik készek arra, hogy börtönbe menjenek, vagy akár az életüket is kockáztassák a klímaváltozás elleni harcban – csakúgy, mint más mozgalmakban.

A Greenpeace természetesen fel is tudja mutatni a szükséges számokat. A szervezet összesen több mint 40 milliárd forintot költött kampányokra világszerte. Több mint 40 országban van jelen, összesen 2500 munkatárssal. Továbbra sem fogadnak el pénzt semmiféle vállalattól, állami szervtől vagy politikai párttól. A Greenpeace International tavalyi bevétele 21 milliárd forint volt, amely tavalyelőtthöz képest 16%-os növekedést jelent.

Esettanulmányok

A 61 éves ír *John Bowler* már több mint negyed évszázada van a Greenpeace-nél. Expedícióvezető volt egy bálnavadászat elleni túrán, ahol 70 napig voltak a tengeren. Most Amszterdamban dolgozik az erdőkampányban.

„Amikor kint voltunk a tengeren, az aktivisták felfújható motorcsónakokkal odaúsztak a szigonyosok és a bálnák közé, hogy emberi pajzsként védjék a bálnákat. Az alatt a két-három hónap alatt, amit a hajón töltöttünk, erős kötelékek alakultak ki közöttünk. Persze a küzdelem nagyon nehéz volt, de én hittem benne. A kezdeti időkben a szervezet szlogenje az volt: Állj! Ma már az, hogy Állj; csináld ezt helyette!”

A 32 éves *Victoria Henry* Londonból a digitális kampányban dolgozik a Greenpeace-nél. Egyike annak a hat nőnek, akik megmászta a Shardot, hogy tiltakozzanak a sarkvidéki olajfúrások ellen.

„Ha van egy üzeneted, amit a világ tetejéről akarsz elmondani az embereknek, akkor a Shard csúcsa tökéletes hely erre. Ez nagy, merész és vakmerő akció volt. Úgy mondtuk el a véleményünket, hogy azzal az emberek együtt tudtak érezni. Régebben láthattunk hat névtelen embert kezelőszobában, mi most viszont a nevünket adtuk az akcióhoz, beszéltünk róla, interjúkat adtunk. Meg akartuk mutatni az embereknek, hogy teljesen hétköznapiak vagyunk. Nem szuperhősök, vagy rendkívüli aktivisták, hanem normális emberek.”

A 32 éves *Anna Jones* Leedsből az energiakampány vezetője. Aktivistaként megmászta már a brit parlamentet, valamint felült egy repülő tetejére, hogy megakadályozza a Heathrow harmadik leszállópályájának megépítését.

„Greenpeace-gyerek voltam a 80-as években, és nagyon lelkesített a bálnavédő kampány. 2008-ban megállítottam egy Londonból Manchesterbe tartó rövid távú belföldi repülőjáratot azáltal, hogy felmászta a repülőgépre. A Greenpeace hajlandó kockázatot vállalni. A közvetlen akciók radikálisnak tűnhetnek, de úgy látjuk, a válság súlyosságának ez felel meg.”

Az 57 éves *Steve Sawyer* 29 évig volt Greenpeace-aktivista. 1985-ben rajta volt a Rainbow Warrior³ hajó fedélzetén pár órával azelőtt, hogy a francia titkosszolgálat felrobbantotta. Sawyer öt évig volt a szervezet nemzetközi igazgatója.

„A 29. születésnapomon történt. 11:30-kor elhagytam a hajót, és nem sokkal azután, hogy beértem a hotelbe egy megbeszélésre, jött a telefonhívás, hogy a hajó felrobbant és elsüllyedt. Felrobbantották a hajót, és megölték Fernandót. A 70-es, 80-as és még a 90-es években is a legtöbb kampány kimenetele és sikere kormányzati döntésen múlt – egy egyezmény megszületésével vagy egy

politikai álláspont megváltozásával. A környezetvédelmi ügyek ma már sokkal összetettebbek. Itt most nem csak néhány vállalatról és kormányról van szó, ez a folyamat az ipari társadalom újratervezéséről szól. Ez nem valamiféle megnyerhető dolog. A stratégia sokkal összetettebb lett.”

Forrás: http://greenpeace.blog.hu/2014/01/02/meg_szivarvany_de_mar_harcosabb_erosodo_szivarvanyharcosok [2018.03.27.]

Szómagyarázat:

- ¹ lobbizás: hasznos kapcsolatok kiépítését, előnyök fenntartását szolgáló tevékenység
- ² Arctic Sunrise: A Greenpeace jégtörő típusú hajója; sokszor szerepel a Greenpeace kampányaiban.
- ³ Rainbow Warrior: A Greenpeace hajója, amelyet 1985-ben elsüllyesztettek Új-Zélandon, amikor a környezetvédő szervezet a francia csendes-óceáni atomkísérletek ellen tiltakozott.

INFORMÁCIÓK:

A Greenpeace a világ legnagyobb politikai és anyagilag független környezetvédő szervezete. Látványos, bátor, békés és erőszakmentes akciókkal hívják fel a világ figyelmét a környezeti problémákra és azok megoldásaira.

Forrás: <http://www.greenpeace.org/hungary/hu/rolunk/Mit-teszunk/> [2018.03.27.]

2. téma: Környezet

2. feladat

Környezetvédelem Sopron környékén

Írjon egy elemzést!

Szituáció: Egy iskolai projekt keretében foglalkozik diáktársaival együtt a környezetvédelem témájával. Egy előadásra készülve elemzi a soproni helyzetet a környezettudatosság szempontjából.

Olvassa el a *Válogassuk! – Program környezeti értékeinkért* weboldalon 2013. április 25-én megjelent *Mit gondol Sopron térségének lakossága a hulladékkezelésről?* című szöveget (1. melléklet), és nézze meg a diagramokat (2–3. melléklet)!

Írja meg **elemzését** a következő feladatok figyelembevételével:

- **Foglalja össze** a szöveg tartalmát!
- **Elemesse** a három melléklet alapján, milyen szerepet játszik a szelektív hulladékgyűjtés a megkérdezettek életében!
- **Értékelje**, mit és mennyit tesznek a megkérdezettek a környezetért!

Írjon 360–440 szó terjedelemben! Jelölje egyértelműen a bekezdéseket!

Mit gondol Sopron térségének lakossága a hulladékkezelésről?

A kutatást személyes kikérdezéssel 600 fős reprezentatív mintán végezték. A kiválasztás KSH¹ adatok alapján történt, településtípus, nem, életkor és iskolai végzettség szerint – a szükséges reprezentativitást biztosító – arányosítás segítségével.

Szelektív hulladékgyűjtési szokások

A térségben a válaszok alapján az derült ki, hogy a lakosok rendszeresen és szívesen használják a szelektív gyűjtőket. Az itt élők több mint kétharmada (69,8%) elmondta, hogy lakásának környékén van szelektív gyűjtő, amit rendszeresen (67,8%) vagy alkalmanként (16%) használ. Azok, akik nem gyűjtik a szemetet szelektíven, többnyire a konténerek távolságát (38,7%) és a hulladék kis mennyiségét (17,1%) hozták fel mentségül. [...]

A településeken milyen hulladékot hajlandóak szelektíven gyűjteni a lakosok?

Örvendetes, hogy a felmérés kérdéseire adott válaszok alapján az itt élők többségének nem idegen a szelektív gyűjtés, sőt szelektív gyűjtési hajlandóságukat a jövőben is meg akarják tartani, tovább akarják erősíteni. Megkérdeztük a lakosságot, hogy melyek azok a hulladékfajták, amit hajlandóak szelektíven gyűjteni.

A szelektív gyűjtési hajlandóság listáján első helyen a műanyag palackok (89%), papírok és nyomtatványok (81,9%), elemek, akkumulátorok (73,2%), fehér (68,2%) és színes (66,6%) üvegek, lejárt gyógyszerek (59%) szerepeltek, kevésbé voltak népszerűek a háztartási gépek, elektronikai hulladékok, fém italos dobozok, szerves hulladékok. Sokaknak problémát okoz a festékes dobozok és fémhulladékok elhelyezése, mert a lakosság nem tudja, hogyan kell ezeket szelektíven kezelni. [...]

A felmérés alapján a veszélyes hulladékoknak sajnos csak egy része kerül a megfelelő helyre: a gyógyszerek 45,7 százaléka a gyógyszertárakba, a festékek 9,5 százaléka, az elektronikai hulladékok 23,5 százaléka a hulladékudvarokba, a háztartási sütőolajok 12,3 százaléka az átvevőhelyekre. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy sok háztartásban valóban nem keletkezik ilyen hulladék, mert nem szednek gyógyszert, a festő elviszi a megmaradt anyagokat, a sütőolajat pedig megetetik az állatokkal. [...]

A komposztálást az itt élők 35,9 százaléka rendszeresen vagy alkalmanként elvégzi. Akik nem, azok főként azért, mert nincs kertjük, ahová elhelyezhetnék a komposztálót (31,6%), de voltak olyan lakosok is, akik válaszaikban különösebb indok nélkül utasították el ezt a megoldást (13,7%). Előfordul olyan eset is, hogy a lakosok (5,3%) máshogy oldják meg a komposzt eltüntetését, elégetik, elássák vagy megetetik az állatokkal az ilyen fajta szemetet. [...]

A környezettudatosság összevont indexe szerint megállapítható, hogy elsősorban a nők, az idősebb korúak (60 év felettiek), a felsőfokú végzettségűek, a városokban élők és a belvárosban, lakótelepen lakók mutatnak nagyobb érzékenységet a környezetvédelem iránt. [...]

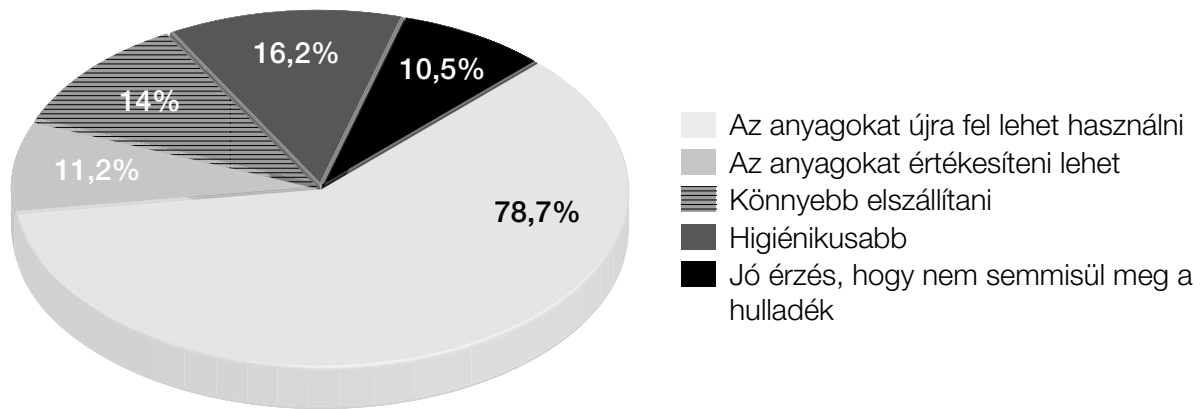
*Forrás: <http://www.valogassuk.hu/a-programról/hirek/item/30-mit-gondol-sopron-tér-ségének-lakossága-a-hulladékkezelésről.html>
[2018.03.27.], rövidített változat.*

Szómagyarázat:

¹ KSH: Központi Statisztikai Hivatal

2. feladat/2. melléklet

Szelektív hulladékgyűjtési indoklás Sopron környékén

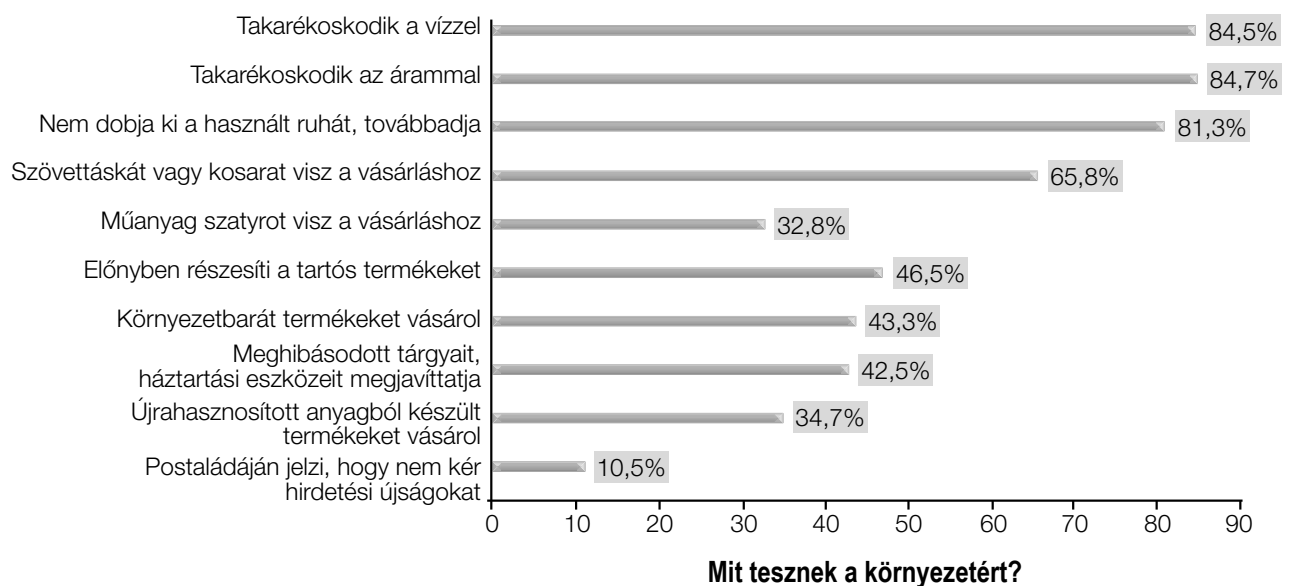

Miért jó a szelektív gyűjtés?

Adatforrás: Sopron Térségi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás, in: <http://valogassuk.hu/a-programról/hirek/item/31-mit-gondol-sopron-térségének-lakossága-a-hulladékkezelésről-2-rész> [2018.03.27.]

2. feladat/3. melléklet

Hogyan jelenik meg a soproniak környezettudatossága?

Forrás: Sopron Térségi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás, in: <http://www.valogassuk.hu/a-programról/hirek/item/37-mit-gondol-sopron-térségének-lakossága-a-hulladékkezelésről-4-rész.html> [2018.03.27.]

3. téma: Pénz

1. feladat

Pénz vagy karrier?

Írjon egy értekező fogalmazást!

Olvassa el a *men.hu* weboldalon 2014. július 11-én megjelent *Mi motivál: a pénz vagy a karrier?* című cikket (1. melléklet)!

Írja meg **értekező fogalmazását** a következő feladatok figyelembevételével:

- **Mutassa be** a szöveg főbb gondolatait!
- **Hasonlítsa össze** a szöveg kijelentéseit az ön saját tapasztalataival!
- **Fejtse ki** álláspontját arról, milyen szerepet játszik a pénz a fiatalok döntésében munkavállaláskor!

Írjon 405–495 szó terjedelemben! Jelölje egyértelműen a bekezdéseket!

MUNKAHELY

Mi motivál: a pénz vagy a karrier?

Arany Média

Nagyszüleink egy egész életet húztak le egy munkahelyen. Szüleink se ugráltak sokat, a mai fiatalok viszont egy jobb fizetésért szó nélkül felmondanak a munkahelyükön. Egyértelmű: a pénz beszél, a kutya ugat! Egy most publikált friss felmérés is ezt igazolja, melyben kételkednem sem kell, hiszen ismerőseim évek óta „ezt bizonyítják”.

A pénz motivál, a karrier kevésbé

Négy emberből csak egy mondana nemet egy jobban fizető állásajánlatra – derült ki egy friss hazai felmérésből. Vagyis egyértelmű, hogy a magyaroknak a pénz a legerősebb motiváció. Talán érthető is, hiszen egyrészt óriási nyomás van az embereken, hogy fogyasszanak, vásároljanak, másrészt mindenki pénzből él. És nem mindegy mennyiből. Érdekes viszont, hogy egy jobb karrierért cserébe már kevesebben hagynák ott a jelenlegi munkahelyüket, a megkérdezettek fele döntene így – derült ki a Randstad Workmonitor vizsgálatából.

Gondolkozzon el a munkáltató is

A tudás érték, ezért is érdemes elgondolkodniuk a munkáltatóknak, hogy elegendő pénzt fizetnének-e a dolgozóknak. Betanítani egy új munkaerőt mindig költségesebb, mint a régit megtartani és jutalmazni. Nem beszélve arról, hogy a partnerek felé is jó üzenet, ha minimális a fluktuáció a cégnél. Ahol jönnek-mennek az emberek, ott a partner is elbizonytalanodhat. „Fontos azt is mérlegelni, a gazdaság fellendülésével megeshet, hogy a konkurencia szívesen elcsábítaná a legjobb emberünket – ezt már a szakember, Baja Sándor emeli ki –, de ha a munkavállalónk meg van fizetve, becsülve, akkor nemet mond.” A nők-férfiak vonatkozásában az derült ki, hogy a férfiak szinte szó nélkül elmennek egy jobb fizetésért, a nők viszont óvatosabbak.

Pályán vagyunk

Kötött pályán, mint a villamos. Nagyjából így foglalható össze a munkahelyváltás. Ugyanis a felmérés szerint a munkahelyváltás után javarészt ugyanazon a pályán maradunk. Bár a felmérés és a szakember szerint az első munkahely az ember egész életére meghatározza a karrierlehetőségeket, vagyis ha valaki bolti eladóként tengeti a mindennapjait, akkor onnan nehéz lesz váltani, marad a kereskedelemben. Az élet az ismeretségi körömben viszont nem ezt mutatja – legalábbis a fiatal korosztályt és a középosztályt figyelembe véve. Az ismerőseim kb. 70-80 százaléka más szakmában dolgozik, mint amiben kezdett, sőt most is könnyen vált, igaz – itt már igazolva a felmérést –, a jobb fizetésért.

Mi kell a jó álláshoz?

Szerencse és véletlen – legalábbis a megkérdezettek 45 százaléka szerint, akik azt is elmondták, hogy nem a karrierépítés hajtotta őket. Sokan nem azt dolgozzák, amit fiatalon tanultak. Egészen pontosan jelenleg minden harmadik munkavállalónak olyan állása van, ami nem illik a végzettségéhez. Ha a gyermekálmokat nézzük, akkor nem is akkora baj, hiszen nem lehet mindenki rendőr vagy éppen tűzoltó. Ráadásul, ha a felmérés eredményét komolyan értelmezzük, akkor ma már senki nem dolgozna a fenti munkakörökben, mert jobb fizetésért már rég váltott volna.

Kereszttudás

„Tanulj, kisfiam, kislányom, mert nem lesz szakmád” – mondták hajdanán szüleink, nagyszüleink. Éppen annak a nemzedéknek a tagjai, akikbe ezt sulykolták, olyan helyzetben vannak, hogy nem is

számít, mit tanultak, hisz teljesen más szakmában tevékenykednek. Ezt az élethelyzetet viszont a szakemberek problémásnak tartják. Véleményük szerint az oktatásba fektetett energia elveszik. Más – és jómagam – sarkított véleménye szerint minden mindennel összefügg, és aki például pedagógiát tanult, az később, ha csapatot vezet vagy menedzser lesz, jól fogja tudni kamatoztatni ezt a tudást. És más állásoknál is meg lehet találni ezeket a „kereszt tudásokat”.

Az a vélemény viszont igaz lehet, amit a felmérésben is hangoztatnak: képzés nélkül egy idegen szakmában először csak alacsonyabb presztízsű, kevesebb fizetéssel járó álláshoz juthatunk.

Na, de ha ez tényleg így van, akkor nem váltanánk – mert ugye jobb fizetésért váltunk, derült ki a felmérésből. Akkor most hogy is van ez?

Forrás: <http://www.men.hu/mi-motival-penz-vagy-karrier/> [2018.03.27.]

Szómagyarázat:

¹ A pénz beszél, a kutya ugat.: magyar közmondás, jelentése: csak a pénz számít, pénzzel mindent el lehet intézni.

INFORMÁCIÓK:

Randstad Hungary Személyzeti Közvetítő és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság egy jelentős nemzetközi cég magyarországi vállalata. A Randstad álláskeresőknél és munkaadóknál kínál szolgáltatásokat. Baja Sándor a Randstad Hungary ügyvezető igazgatója.

Forrás: <http://www.randstad.hu/munkaltatoknak/celunk> [2018.03.27.]

3. téma: Pénz

2. feladat

Pénzügyi ismeretek oktatása

Írjon egy nyílt levelet!

Szituáció: Ön az interneten olvasta a mellékletben található cikket. Végzős diákként fordul egy nyílt levélben az iskola igazgatójához, amelyben javasolja, hogy az iskolai autonómia keretében vezessék be szabadon választható tantárgyként a pénzügyi ismeretek oktatását.

Olvassa el az *Új Köznevelés* oktatási szaklapban 2015 áprilisában megjelent a *PÉNZ7 Program-sorozat a pénzügyi kultúra, a pénzügyi tudatosság és a pénzügyi alapismeretek terjesztéséért* című cikket, amelyben a Kovács Leventével készített interjú is olvasható (1. melléklet)!

Írja meg **nyílt levelét** a következő feladatok figyelembevételével:

- **Nevezze meg** a cikk főbb gondolait!
- **Elemesse**, mennyiben érvényesek ezek a kijelentések az osztrák diákokra!
- **Érvekkel támassa alá**, miért van szükség a pénzügyi ismeretek oktatására!

Írjon 315–385 szó terjedelemben! Jelölje egyértelműen a bekezdéseket!

GAZDASÁGI ÉS PÉNZÜGYI NEVELÉS

PÉNZ7

Programsorozat a pénzügyi kultúra, a pénzügyi tudatosság és a pénzügyi alapismeretek terjesztéséért

Maczák Ibolya

Sokunk kedvenc játéka volt fiatal éveinkben a Gazdálkodj okosan! társasjáték, amely szórakoztató formában a pénzügyi alapismereteket volt hivatott népszerűsíteni. A játék tényleges pedagógiai értékéről ugyan manapság megoszlanak a vélemények, ám mindenképpen érdekes elgondolnunk azon, vajon mennyire gazdálkodunk jól, okosan – és mennyire segítjük ebben a felnövekvő generációkat. Az utóbbi évek vonatkozó felmérései mindenesetre azt igazolják, hogy időszerű lenne gyakorlati ismeretekkel is bővíteni – jó esetben – elméletben elsajátított gazdálkodási tudományunkat.

Magyarország 1996 óta tagja a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetnek (Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD), melynek célkitűzései közé tartozik, hogy támogassa a tagállamok kormányait gazdasági és szociális politikájuk kialakításában, értékelésében. A szervezet 2010-es kutatása tizennégy európai ország középiskolából kikerülő diákjainak pénzügyekre vonatkozó elméleti és gyakorlati ismereteit vizsgálta. A felmérés Magyarországra vonatkozó adatai felemás képet mutattak: az elméleti ismeretekből válaszadóink elsők lettek, ám tudásuk gyakorlati alkalmazása tekintetében az utolsó előtti helyre kellett beérniük. [...] Ezzel az eredménnyel összhangban állnak a Szegedi Tudományegyetem 2011-es felméréséhez kapcsolódó javaslatok is. A magyarországi kutatás során ugyancsak középiskolások pénzügyi kultúráját és kapcsolódó ismereteit igyekeztek feltárni a szakemberek. A felmérés eredményeit rögzítő dokumentumban a kutatók kiemelten javasolják, hogy a rövidesen felnőtté váló középiskolás korosztálynak – melynek tagjaiból pár éven belül munkavállalók, sőt családfenntartók is válhatnak – elengedhetetlen szüksége lenne gyakorlatban alkalmazható, pénzügyekkel kapcsolatos tudásra. [...]

A Pénz7 elnevezésű, páneurópai program szervezői abban bíznak, hogy e programsorozat rendezvényei is hozzájárulnak a vázolt problémák megoldásához. Magyarország ugyanis 2015-ben csatlakozott ahhoz az Európai Bankföderáció (EBF) kezdeményezésére létrehozott, *European Money Week* nevű programsorozathoz, amelynek fő célja, hogy felhívja a figyelmet a pénzügyi tudatosságra és a pénzügyi alapismeretek fontosságára. A rendezvénysorozat célkitűzései közé tartozott a fiatalok pénzügyi kultúrájának fejlesztésére vonatkozó konkrét lépések megtétele is. [...] A Pénz7 nyitórendezvényének résztvevőit – a főszervező intézmények képviselőit – a kezdeményezéssel kapcsolatos legfontosabb tudnivalókról kérdeztük. Válaszaik nyomán arra is fény derült, hogy miért lenne fontos jobban figyelni a középiskolai matematikaórán, és hányszor lehet elkölteni egy eurót. [...]

A legfontosabb üzenet: a figyelemfelkeltés

Kovács Levente, a Magyar Bankszövetség főtitkára

ÚJ KÖZNEVELÉS: Ön szerint miért került mostanában előtérbe a pénzügyi kultúra fontossága?

KOVÁCS: Általános tapasztalat, hogy a pénzügyi kultúra és tudás fontossága rendszerint egy-egy gazdasági válság révén kerül az érdeklődés középpontjába: így történt ez most Európában és Magyarországon is. Már egyetemi hallgatóim is felfigyeltek arra, hogy mostanában – a korábbi gyakorlattal ellentétben – milyen gyak-

ran kerül elő ez a téma a közbeszédben. Ők maguk is gyakran tesznek fel nekem olyan kérdéseket, amelyek a pénzügyi ismeretek és kultúra fontosságával kapcsolatosak.

– Mit tart a Pénz7 rendezvénysorozat legfontosabb vonásának?

– A figyelemfelkeltés a legfontosabb üzenete az első páneurópai Pénz7-nek. Ennek magyar szervezőjeként legfőbb feladatunk nem a speciális banki ismeretek oktatása, vagy éppenséggel pénzügyi tippek adása – azaz nem a bankolás, vagy egyéb, pénzügyekkel kapcsolatos tevékenység bemutatása –, hanem a sokkal nagyobb jelentőséggel bíró pénzügyi szemléletváltás elősegítése.

– Miért a családi költségvetés került a Pénz7 2015-ös programjainak fókuszába?

– Mi, a program magyarországi szervezői sokakat szeretnénk hozzásegíteni ahhoz a felismeréshez, hogy milyen fontos lételem a takarékoság, és hogy mekkora jelentősége van a családi költségvetés megtervezésének. Elegendhetlen az alapvető gazdasági ismereteknek és készségeknek – legfőképp a takarékoságnak – a megtanítása, illetve megerősítése. Ezekről azt gondolom, hogy Magyarország gazdasági fejlődésének alapjait jelentik. Hosszú távon és tartósan ugyanis csak a bankbetétekből lehet majd új beruházásokat finanszírozni, tehát az ország jövőbeli gazdasági növekedéséhez jelenleg úgy tudunk hozzájárulni, hogy a már említett alapvető ismereteket tisztázzuk, tudatosítjuk – mégpedig arra a közegre vonatkozóan, amely a társadalom alapját jelenti; ez pedig a család.

– Ön több generációt tanított már, többféle intézménytípusban. Tapasztalatai szerint jelenleg milyen módon találkoznak a fiatalok pénzügyekkel kapcsolatos ismeretekkel?

– Mivel eredeti végzettségem szerint matematika-fizika szakos tanár vagyok, s korábban tanítottam is középiskolában, pontosan tudom, hogy a diákok milyen típusú pénzügyi ismereteket sajátítanak el a tanórákon – a matematika-tananyag szerves részét képezi például a kamatos kamat számítása –, de sokszor nem tudatosul a fiatalokban, hogy a tanultakat hogyan lehet alkalmazni a gyakorlatban. A pénzügyek ugyanis olyan kérdésköröket érintenek, amelyekről sokáig nem beszéltünk, egészen addig, míg rá nem jöttünk, hogy milyen fontos, és mekkora jelentősége van a hétköznapi életünkben.

– Ön szerint melyik a pénzügyi ismeretekre legfogékonyabb korosztály?

– A pénzügyi ismeretek akkor adhatók át hatékonyan, ha az elméleti ismeretek és a gyakorlati tapasztalat találkoznak egymással. Ezért úgy gondolom, hogy körülbelül az érettségi idején, tizennyolc éves koruk táján képesek a fiatalok olyan mértékű zsebpénzzel gazdálkodni, amivel érdemes lehet a saját jövőbeli igényeikre is gondolni. Fontos, hogy már diákévek alatt gyakorolják a pénzügyi tervezést, egy reális célt szem előtt tartva, például egy kerékpár árának összegyűjtését. A diákévek időszaka pénzügyi szempontból az első igazán hatékony életkor, amikor a tudatossághoz már szükség van megfelelően kialakított – nem csak és kifejezetten pénzügyi természetű – alapokra, szemléletmódra.

– Miként sajátíthatók el Ön szerint ezek az alapok?

– Öt fiúgyermek édesapjaként, tehát gyakorló szülőként azt tapasztalom, hogy nagyon fontos, hogy már a kisgyermek is megértsenek néhány korlátot vagy problémát. Például azt, hogy a munka eredményeként a pénz megkeresése és elköltése egymással szorosan összefüggő tények. Szükség van arra, hogy a megfelelő alkalmakkor ilyen kérdések is szóba kerüljenek a családban. Konkrét személyes példával élve elmondhatom, hogy kilencéves fiam tervezgetni kezdte, hol és hogyan is ünnepelhetnének meg az ő születésnapját. Ez egészen addig tartott, amíg el nem magyaráztam neki, hogy ha minden az ő elképzelése szerint alakulna, nekem fél évig kizárólag ezért kellene dolgoznom, miközben a négy testvéréről is gondoskodnom kellene. Megértette és elfogadta magyarázatomat. Saját tapasztalataim nyomán is bízom abban, hogy az anyaméhtől felelősséget vállalva, a kisiskolás kortól kezdve tudatos – az életkorának megfelelő – neveléssel minden szempontból (ennek része a pénzügyi kultúra és a takarékos életvitel) egyre felelősségteljesebb generációkat nevelhetünk.

Forrás: <http://folyoiratok.ofi.hu/uj-kozneveles/penz7> [2018.03.27.], rövidített változat.